

Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Çalışmaları

Bahar 2021

IV. Güvenliğe Eleştirel Yaklaşımlar - II

Aberystwyth ve Paris Ekolleri

Aberystwyth Ekolü

- Aberystwyth Üniversitesi, Galler. En önemli temsilcileri: Ken Booth, Richard Wyn Jones, Pınar Bilgin (Galler Ekolü, Critical Security Studies - CSS)
- K. Booth, **Critical Security Studies and World Politics** (2005) ve **Theory of World Security** (2007).
- Richard Wyn Jones, **Security, Strategy and Critical Theory** (1999)
- **Eleştirel Kuram** (Frankfurt Okulu, J. Habermas) ve **Gramscian düşünceden** (A. Gramsci, R. Cox) beslenir.
- **Bilgi-iktidar ilişkisi, Geleneksel Kuram x Eleştirel Kuram** ayrımı
- Nesnellik iddiası yok → Eleştirel mesafe (*critical distance*) ve içkin eleştiri (*immanent critique*)

Aberystwyth Ekolü

Güvenliğin **dar ve dışlayıcı** karakterini veri almak yerine, onu **siyasallaştırıp, yeniden inşa etmeyi** amaçlar:

- Güvenliğin **türevsel** (*derivative*) karakterinin farkında olunmalı. (*siyasallaştırma*)
  - Bir kimsenin güvenlikten ne anladığı, onun siyasi duruşundan, felsefi yöneliminden ve dünya görüşünden türer.
  - Bunun farkına varıldığında, güvenlik kavramının anlamı ve işlevi rahat bir şekilde tartışılıp sorgulanabilir.
- Güvenlik **özgürleşme** (*emancipation*) olarak kodlanmalı. (*yeniden inşa etme*)
  - "Özgürleşme, insanların birey veya grup olarak, özgürce yapmak istedikleri şeyleri yapmalarına engel olan **fizikî ve insanî sınırlamalardan** kurtulmalarıdır."
  - Gerçek insanlar (ve gruplar) tarafından, gerçek mekânlarda deneyimlenen güvensizlik unsurları, Aberystwyth Ekolünün ana hareket noktasını oluşturur

Aberystwyth Ekolü

- Temel referans nesnesi bireylerdir. Potansiyel referans nesnelерinin keşfinde özgürleşimci bir mantıkla hareket edilmelidir. İnsanların bireyler ve gruplar halinde özgürleşmesi -> küresel güvenlik
  - **Devleti**, insanların güvenliğinin **karşısında** konumlandırılmaktadır. **Devlet yerine insanları** merkeze alan, **küresel bir etik** anlayışına dayanan, **gelişmekte olan küresel sivil topluma** öncelik veren **bütüncül** bir anlayış geliştirmeye çabalar (ütopyacı realizm).
  - Kuram/fikirler ile uygulama/eylem arasındaki ilişkiye (**praxis**) yönelik özgürleşimci bir vizyona sahip -> Kullandığımız kavram ve kuramların siyasal eylemi ve gerçekliği **dönüştürücü** rolü vurgulanır.
  - **Bu bağlamda, güvenliğin**, siyasal uygulamada, "**biz**" ve "**onlar**" arasındaki engelleri kaldırıp, **küresel anlamda bir topluluk** inşa etmeyi amaçlayan süreçlere odaklanması gerektiğini söylerler. -> küresel biz *global we*
- Gerçek insanlar tarafından gerçek mekanlarda yaşanan güvensizliklere dair vaka çalışmaları önemli.

Aberystwyth Ekolü

Bazı Eleştiriler:

- Özgürleşme kavramının muğlaklığı.
- Özgürleşme de kültürel olarak kodlanmış, Batılı bir kavram değil midir?
- Özgürleşme stratejilerinin muğlaklığı.
- Bireysel güvenlikten küresel güvenliğe geçiş o kadar kolay ve doğrudan mı?
- Birey-devlet ilişkisini dikotomik olarak kodlamak, salt bireyi referans nesnesi almak ne kadar doğru?

Paris Ekolü

- **Sciences Po. Paris**
- En önemli temsilcileri **Didier Bigo, Thierry Balzacq** ve **Jeff Huysmans**
- *Cultures et Conflits* dergisi.
- Çalışmalarında genelde **Avrupa'da göç** olgusuna odaklanıyorlar.
- **İnterdisipliner** bir yaklaşıma sahipler: Üi, Siyaset Sosyolojisi, Siyasal Kuram, Tarih, Kriminoloji, Hukuk
- Post-pozitivist ve yapı sökümcüler, ama güçlü bir amprisit yönleri var. Salt söyleme değil, aynı zamanda **güvenlik adına yapılan uygulamaların** (pratiklerin) tahliline odaklanıyorlar.

Paris Ekolü

- Güvenlik, **bazı aktörlerin belirli pratikleri daha meşru ve kabul edilebilir** kılmalarını sağlayan bir **etiket** olarak anlaşılmalı.
- Güvenlik adına hareket eden aktörlerin (**güvenlik profesyonelleri**) konumları, ilişkileri, yaptıkları, yaptıklarına dair düşünceleri analiz edilmeli.
- **Güvenlik profesyonelleri:** Ordu, jandarma, sahil güvenlik, polis, sınır polisi, göçmen bürosu yetkilileri, gümrük muhafaza memurları, istihbaratçılar, özel güvenlikçiler, sağlık ve finans sektörlerindeki risk analistleri vd.
- Küreselleşen gözetim (*surveillance*) teknolojileri -> transnasyonel güvenlik profesyonelleri ağı

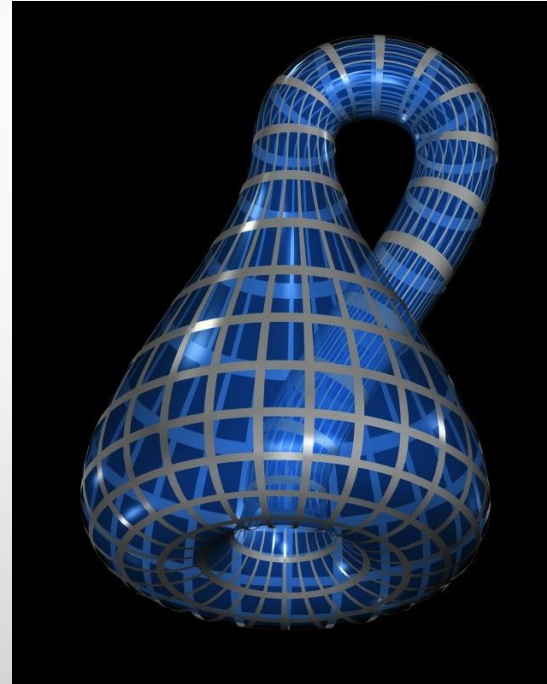
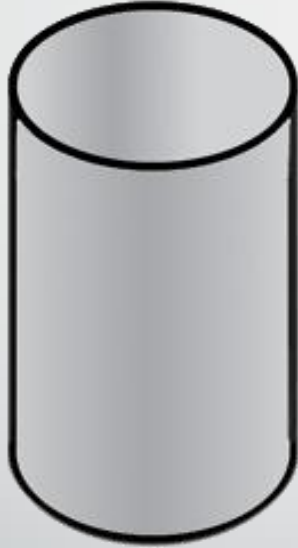
Paris Ekolü

- Rutin-günlük uygulamaların **güvenlik(siz)leştirici** rolü vurgulanmalı.
- Bu uygulamalar sayesinde, güvenlik profesyonelleri kendi **normalliklerini ve gerçeklik rejimlerini** yaratırlar.
- Avrupa'da göç olgusu terör, organize suçlar, uyuşturucu kaçakçılığıyla **ilişkilendirilip**, söz konusu pratikler yapılmazsa **belirsizlik ve öngörülemezliğin** hüküm süreceği ima edilmekte.
  - > güvensizlik kültürünün pompalanması
- Bu uygulamalarla iç-dış güvenlik ayrımının ortadan kalkması: **ordu** ile **polis** arasındaki ayrımın giderek belirsizleşmesi -> **Klein şişesi** benzetmesi

Paris Ekolü

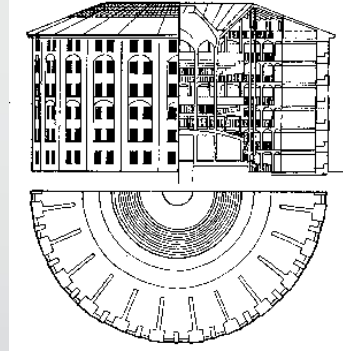
Avrupanın güvenlik topolojisi: **Silindirden Klein şişesine** dönüşüyor

Paris Ekolü

- Göç olgusunun yeni tehditler yumağı olarak inşası -> Bu durum, göçle ilgili tehditlerin artmasından çok, «öteki»nin kabul edilebilirliğinin azalmasından kaynaklanıyor.
- Soğuk Savaş sonrası güvenlik profesyonelleri ötekinin kabul edilebilirliğini azaltıp, **kendi önemlerini artırmayı hedefleyen bir gerçeklik rejimi ve güvensizlik kültürü yaratıyorlar** -> Göçün sınır, düzen ve kimliğe bir tehdit olarak lanse edilmesi; göçmenlerin sürekli izlenmesi

Panopticon

-> *ban-opticon*

- Güvenliği yapı bozumuna uğratıp **özgürleşmeyi** sağlamak için güvenlik profesyonelleri tarafından oluşturulan **gerçeklik rejimi bozulmalı ve normallik yeniden tanımlanmalı.**
- Halihazırda **normallik**, güvenlik profesyonellerinin **toplumsal problemleri düzenlemek ve yönetmek amacıyla gözetim teknolojileri yardımıyla** oluşturdukları bir rejim halini almıştır.

Paris Ekolü

Normallik yeniden tanımlanırken, daimi belirsizlikten korkulmamalı ve "ötekilerle" sonsuz bir biradalık sağlanmalıdır (Möbius şeridi gibi).

